

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceni poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40— K
pol leta . . . . . 20— „
četrt leta . . . . . 10— „
posamezna številka po 80 vin.

Za reklame notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako peti-vrstno. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 " "
" " " trikrat . . . 50 " "
za nadaljnja izvršenja od peti-vrste po 40 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tje so proste poštne.

Iredentiz:

Na delo!

Santa Margherita, 10. nov. 1920.
Jugoslovanska delegacija je izjavila, da se ukloni diktatu.

Dr. Vesnić: Italija si upa rezati v živo meso Jugoslavije in bo ta čim kmel posledice v bodočnosti.

Ljubljana 17. novembra 1920.

V zgodovini je napočila našemu narodu nova doba.

Nahajamo se v popolnoma novem položaju. Prej — razen z beneškimi Slovenci — smo bili vsaj političsko združeni vsi drugi in vsaj v kulturnem kontaktu in v zvezi. Sedaj smo političsko razkosani na tri države, in dva dela naših rojakov sta danes izven naše domovine, političsko odtrgana od nas.

Danes je ogrožena tudi kulturna vez s tamošnjimi rojaki in s tem je ogrožena naša narodnost tam.

Naši rojaki odstran državni meji so danes brez moči na milost in nemilost izročeni tuju in vrženi v temo narodne odvisnosti in hlapčevanja. In ta tujec, ki jim bo vladal ne pozna preizkušnih sredstev za raznarodovanje, on ne pozna in ne prizna manjšinskih narodnosti v svoji državi ne manjšinskega jezika, ne pravil narodne manjšine v uradu in družbi, temenari v šoli. Socialni čut mu je nepoznan, nacionalna ideja mu je v njegovih državah samo ena ki se krije edino z državno idejo velike Italije in ki pripoznava v tej državi samo svojo nacio in svoj državni jezik. — In enak je Nemeč!

Naivečji zločin so napravili naši delegati v St. Margheriti, da so predali naše rojake popolnoma brezpravne tuji državi in niso zasužurali nobenih narodnih manjšinskih pravic: celo tako daleč sega njih vreh da so dali vse orožje iz rok ter pripoznali v naši državi živečim Italijanom vse manjšinske pravice, celo italijansko državljanstvo v naši državi, da bodo neovirano rovarili kot italijanski državljani proti naši državi na naših tleh. — Enak zločin so napravili naši delegati v Celovcu!

In oni narod, ki je pomagal ropati našo Koroško in nam na neplemenit način podjarmlila milijon naših rojakov, naša postane čez noč naš prijatelj?

Nikdar v naših srcih in tudi ne v srcih našega naroda, dokler ne bo zločin maščevan!

Mislili smo, da bodo ustvarile mir res miroljubne roke in nam dale traten mir. Toda ta mir je ustvaril le napet položaj in ima danes značaj premirja. Zaman je preletela kri, ker naš narod ni dobil svobode! — Trajen mir bo le tisti, ki bo zgrajen na socialni in nacionalni pravičnosti.

Imperializem in kapitalizem sta zopet zavladata za gotovo dobo let nad človeštvom. Z njima pa je bila vsa naša nova kal za boje med narodi, ki bo tekoma let tlela in bo naraščala, in kroz katere se bo sukala vsa politika bodočih dni, dokler ne napoči dan revanže in ura, da se iznova poizkusi priboriti zmaso zahtevam socialne in nacionalne pravičnosti in ugonobiti imperialistični in kapitalistični družabni red.

Francija je čakala na uro revanže od leta 1870 do 1918; Jugoslavija je nastopila isto pot z dnem 10. oktobra proti Nemški Avstriji in z dnem 10. novembra 1920 proti Italiji. Leta bodo pretekla, a ura maščevanja pride!

Odrzali so slovenskemu narodu skoro do polovice zemlje in do polovice vojakov in jih podjarmili tuju. Ne pravičnost nacionalna in ne življenska potreba za existenco naroda jim ne opravičuje tega dejanja. Kaj pa je ta dragocena zemlja za nas, vemo šele sedaj, ko se definitivno zavedamo, da je nimamo več in da nam je pot po naši zemlji do morske obale, kjer prebiva naš narod, in do zemlje, ki je last naših rojakov, pot do morja — zaprta.

Gospodarske posledice so s tem udarcem za naš narod nedozledne!

In kaj je bilo napravljeno s tem činom? Ustvarjen je bil s tem činom slovenski iredentizem, ki je pričel oživljati s prvim dnem okupacije slovenskega ozemlja, ki danes še živi in kliče in ki bo živel vedno buineje, dokler ne pride dan maščevanja in ne bo krivica narodu maščevana.

V zgodovini slovenskega naroda ne smemo pozabiti sledečih dat: 1866, odcepitve beneških Slovencev; 20. julija 1919, odcepitve Kanalske doline s Trbižem in Zilске doline z Beljakom; 10. oktobra 1920, odcepitve ostalega dela slovenske Koroške; 10. novembra, odcepitve jugoslovanskega Primorja. Kakor bomo slavili državne praznike, dne 29. oktobra narodno osvobodjenje in dne 1. decembra narodno ujedinjenje, tako nam imamo biti svetejši od teh dni spominski dnevi naše iredente, dan 20. julij, 10. oktober in 10. november, katere obletnice imajo biti posvečene iredentistični propagandi in imajo služiti vzbujanju naroda za osvoboditev naših neodrešenih bratov in našega Jadranskega morja.

Slovenska iredenta je zbujena in živi, in če se je lotimo, naj bo resno in vztrajno to delo, ker ni to delo dneva, temveč je delo let in desetletij.

Z dnem poraza ni napočil za nas čas jadikovanja in zvrčanja krivde na storilce tega čina, temveč čas resnega in smotrnega dela!

Italija pravi, da se ji je z dnem 10. novembra 1920 uresničil stoletni sen; postavimo si tudi mi delovni program za osvoboditev naših bratov in naše zemlje in vlijimo ta program v vsakega poedince naše države, od generacije do generacije.

Učiteljstvo! že zadnjič ob koroškem polomu smo zaklicali: Kvišku srca, usoda naših neosvobojenih bratov in oropane zemlje je v naših rokah! Več iredentizma in duha narodne ekspanzivnosti v naše šole!

Delovni program naše iredente naj izražajo sledeče točke:

1. Naše vlade dolžnost je in naših višjih šolskih svetov, da na vsak naroden pritisk v šolstvu na naše rojake v Nemški Avstriji in Italiji reagirajo z enakim pritiskom na nemško in italijansko šolstvo na naši zemlji, poročajo o njem tujim vladam in ga vzdržijo toliko časa, dokler se ne odpravijo nasilja in krivice povzročene našim rojakom. To naj tvori jedro naše vnanje šolske politike, ker s tem se daje zaslobo našim narodnim delavcem v neodrešenih krajih.

2. Nobeno šolsko berilo, zemljepisna in zgodovinska knjiga ne sme dobiti aprobacije, če ni zadostno posvečena našim vnanjepolitičnim težnjam in če zadostno ne opisuje etnografsko nam pripadajočih krajev, da se lahko nanje opira utemeljevanje našega bodočega vnanjepolitičnega programa z etnografskega, zgodovinskega, gospodarskega in kulturnega stališča.

Šolska berila naj vsebujejo vse najvažnejše etnografske k nam spadajoče kraje na neodrešenem ozemlju in naj povdarjajo njih narodni, zgodovinski in gospodarski pomen ter njih etnografsko pripadnost k nam.

Iz šolskih beril in pesmaric naj ne izostane nobena pesem, ki se nanaša na neodrešeno domovino in neodrešene kraje, in ki pospešuje iredentistične smotre.

3. Vsaka šola imej etnografski stenski zemljevid, ki bo vseboval etnografsko naše ozemlje in vse važnejše kraje neodrešene domovine in kazal naš bodoči vnanjepolitični program in mejo ter bo služil učiteljstvu za oporo in pojasnjevanje naših teženj.

4. V naše učiteljske knjižnice v šolah je urvesti vso literaturo obmejnih vprašanih, propagandne brošure, ki so izšle in še bodo izšle, ter utemeljujejo naše zahteve po osvoboditvi Jadranskega morja in našega naroda izpod tujega jarma z narodnega, zgodovinskega in gospodarskega ozira. Enako je učiteljstvu v uporabo nabaviti vse grafične propagandne karte, ki izidejo ter predstavljajo naša stremjenja v tem oziru. Knjižnice je izpopolniti s statističnimi pripomočki za to propagando.

5. Sestaviti je seznam vseh dosedaj izišlih propagandnih spisov in grafičnih izdelkov, ki služijo v to svrhu in se nanašajo na ta vprašanja.

V visokošolskih centrih je otvoriti stalno razstavo vseh naših tozadevnih spisov in grafičnih izdelkov; zbrati in izložiti je pa v njih tudi vse propagandne spise, dokumente in grafične izdelke, ki se jih je italijanski narod posluževal pri svoji iredentistični propagandi za nadvlado v Jadranskem morju, kajti italijanska propaganda in postopanje pri širjenju osvojevalnih namenov med lastnim narodom in v tujem svetu nam je lahko v vzgled. Izstaviti bi nam bilo tudi šolska berila in sestavke, ki so gojili iredento v italijanskem narodu.

6. Delo učiteljstva je, da posveti temu vprašanju v šoli vso pozornost in vzgoji mladino v tem duhu; da se na svojih zborovanjih posvetuje, ima predavanja in razprave o iredentizmu in pošilja nasvete za propagando; da goji predavanja in širi iredentistično propagando med narodom; da ustanavlja podružnice in širi misel za naša iredentistična društva.

7. Delo učiteljstva je, da vodi katarster našega šolstva in učiteljstva v neodrešenem ozemlju tudi v naprej v ročnem zapisniku; da goji stik z učiteljstvom v neodrešenem ozemlju in vodi šolsko statistiko.

8. Delo Jugoslovanske Matice in drugih iredentistično propagandnih društev pa je, da zalagajo in izdajajo propagandne spise in grafične izdelke ter utemeljujejo naše zahteve in označujejo točen program naših zahtev vnanje politike; da izdajo vse dokumente in zemljevide o naši utemeljitvi jadranskega problema, ki jih je izdelala naša delegacija v Parizu; da založi etnografski zemljevid za šole; da izda seznam vseh propagandnih spisov, ki se nanašajo na to vprašanje; da zbere vse te spise in tozadevne grafične izdelke našega in italijanskega izvora ter otvori stalne razstave, ki razširjajo obzorje našim iredentističnim delavcem.

9. Največje in najnujnejše naše delo pa je delo za notranjo konsolidacijo države in delo na vzgoji močne državotvorne generacije, ki bo zmogla dajati državi moč, da bo uresničila naš sen in naš program in nam osvobodila Jadransko morje, naše neodrešeno ozemlje in naše neodrešene brate.

sko morje, naše neodrešeno ozemlje in naše neodrešene brate.

Poleg te notranje propagande nam pa preostaja tudi vnanja propaganda med neodrešenimi brati. Le od močne notranje propagande bodo živeli in črpali moč naši neosvobojeni bratje.

Tako bo postal sedanj iredentistični program posameznikov s propagando narodni program in ko bodo prožeti vsi državljani z njim postane državni program, ki je dne 10. novembra t. l. prinesel Italiji zmago njih stoletnega dela na iredentistični propagandi za osvojitve Jadranskega morja in osvojitve podjarmljenega našega ozemlja, katero zmago dela so bili primorani pripoznati tudi naši delegati že prvi dan pogajanj, dne 10. novembra v Santi Margheriti.

Albin Spreitz:

Beseda o konstituenti in o našem stanovskem udruženju.

Stoimo tik pred volitvami v konstituantu, ki bo dala naši ujedineni domovini ustavo in določala za dahišo dobo smeri ustavnega življenja. Iz stanovskega vidika bi morda kdo porekel, da nas kot stan volitve ne smejo tangirati, kajti komu naš poedinec odda glas in za kogar deluje, je njegova osebna politična briga. Mislim, da smem globlje poseči in izgovoriti tudi v stanovskem listu o predstojeh volitvah.

V kolikor nam glasila raznih strank razodevajo, se vrše predpriprave k volitvam zelo temeljito, previdno in ne glede na razpalenost strasti množicam s povdanki na modernost socialnih programov pri vseh strankah. Vsaka stranka povdarja, da je njen program moderen, kulturno in znanstveno neoporečen. Ima tudi vsaka stranka v svojih vrstah odlične strokovnjake, ki potrjujejo neoporečnost programa in svetovnega naziranja. Ker kot stan ne poznavamo upravičenosti tega ali onega političnega naziranja in nas presota istega ne sme tangirati, se smemo izražati le odnosno na zadržanje strank napram šoli in učiteljstvu.

Gre predvsem za iskrenost strank, v kolikor pomagajo dvigati prosveto navzgor. Kaj pomagajo napredni programi, če notem ljudski zastopniki delujejo povsem drugače, kot so obetali za vabo, da jim kot nosilci naširše ljudske prosvete pomagamo do krmila.

Dosedanje žalostne izkušnje so nam pokazale, koliko smemo zaupati in tem in enim. Previdnost je mati modrosti! Ne zabimo tega reka in ne stopajmo kot organizatorji raznih strank preočividno v osrednje. Ne glede na to, da razpalimo vse vrde strasti v narodu in v nas samih, nam gotovo nasprotujoče stranke, ki morda proti našemu pričakovanju zavladata, škodujejo v vsakem oziru tako, da obdrži Ivan Cankar z remek-deli »Hlanci« in »Martin Kačur« še za dolgo dobo!

Ne pravimo da bi mogli ignorirati volitve. Tega ne moremo, ker smo kot del naroda in v njegovih sredi tudi v političnem va'ovanju in imamo interes kakor vsak stan, v smislu našega odgovornega zvanja, še poseben, na oblikovanju državne in socialnega ustroja. Kar tvori našo imenitno dolžnost je da razlavamo in poočitujemo volilcem, če pridejo do nasvet, programe in ustroj raznih strank brez — kritike! Tako se izovirbamo zamer v političnih strankah ozredeleneza naroda in

varujemo demokratičnost naziranja in stremjenja na vse strani.

Oddaimo volino kroščico brez paleče strasti vsak po svojem navedenem prepričanju in završili smo tozadevno našo državljansko dolžnost! Dokler mogočen sindikat vseh duševnih delavcev ne postane deistvo, ne moremo po mojem skromnem prepričanju hoditi v politiki, v njeni gradeči in razdirajoči tendenci boljša pota. Toliko k razbistrtvi poimov v resno prevdarianje in v uvaževanje od moje skromne strani.

Poročilo zborovanja koroških učiteljev dne 3. nov. 1920 v Dravogradu.

Dospeli so tovariši begunci iz Velikovskega, Pliberškega in Labudskega okraja. Ker se je morala seja vršiti najkasneje 3. 11. 1920 — razglasitev zborovanja ni bila mogoča v U. T. temveč samo brzojavnim putem v dnevnikih.

Razvila se je najburnejša debata, kakršno pač še ni doživelo nobeno učiteljsko zborovanje. Pooblastila sta se tov. Copic in Moderndorfer, da raztolmačita višjemu šol svetu stališče učiteljev beguncev. — Sklenila se je sledeča resolucija:

1.) Učiteljsko ne pripozna ukaza viš. šol. sveta da naj vstopi v državno službo Avstrije, ker se smatra za jugoslov. državljane.

2.) Učiteljsko konstatira, da so imeli celo službe sodnih, pošte in glavarstva že prve dni po plebiscitu nakazana nova službena mesta ter so prešli predelom za preselitev in kreditirano vozno. Učiteljsko pa, ki se je najbolj eksponiralo — žrtvovalo vse — pa je dobilo edino zaščitno od pristojne oblasti viš. šol. sveta da naj »vztraja« na mestih.

3.) Učiteljsko zahteva, da se v Ljubljani ne oddajajo mesta pod roko, temveč da se razdele mesta po činu in zaslužnosti dela.

Tovariša sta naletela v Ljubljani na ljudski odbor Lubljiški merodajni faktorii so čuda bojno navdahnjeni in rešujejo Koroško in Primorje po receptu bivšega avstrijskega »generalštaba«, ki se je odlikoval s »Hinterlanddienstom«.

Koroški in Primorski begunci izjavljajo, da se bodo še nadalje žrtvovali, ko otvore vsi tisti faktorii, ki sedé danes pri »generalštahu« v Ljubljani in Mariboru — zopet svoje pisarnice v Celovcu — Belaku — Gorici in Trstu. Dokler se pa ne izvrši zahtevano — smo tudi mi z njimi vred enakopravni jugoslovanski podaniki!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

II. seja ožjega sosveta U. J. U. poverjeništvu Ljubljana, dne 2. novembra 1920.

Poverjenik odpravi sejo s pozdravom na polnoštevilno zbrani odbor in poroča o tekočih zadevah:

1. Glede pragmatike je storilo poverjeništvu potrebne korake, obrnilo se je brzojavno in potom vlog na pristojna ministrstva, na parlamentarno predsedstvo, klube in osrednje Udruženje v Beogradu. Minister dr. Kukovec je brzojavno odgovoril, da so pozajanje glede pragmatike odgodena, pač pa se bodo dosegli poviški potom drag. doklad, kar se je med tem tudi v resnici izvršilo.

2. Ponovno se je urgiralo glede vpoklicanja šol. referenta za Slovenijo v ministrstvo prosvete, in je upati, da se ta za nas tako njuna in važna zadeva končno vendar enkrat reši.

3. Glede oprostivne učiteljev od aktivne vojaške službe se je storilo vse možno in potrebno, toda, žal, brez uspeha, ker stoji vojni minister na strogem stališču, da ne more izvzeti nobenega stanu od izvrševanja te državljanske dolžnosti.

4. Resolucije ljubljanskega učiteljskega društva glede stanarine in kuriva. — Ožji sosvet se izjavi proti tem zahtevam, ker stojimo v principu na stališču popolnega izjednačenja z ostalim državnim uradništvom potom pragmatike. Sicer sta v tem vprašanju zavzela svoje stališče že bivši upravni odbor Zaveze in delegacija.

5. Kozjanskemu učiteljskemu društvu se je sporočil sklep bivšega upravnega odbora Zaveze, da ne more biti nikdo član dveh stanovskih organizacij.

2. Resolucije, sprejete na mariborskem delegacijskem zborovanju, so se odposlale na višji šolski svet.

7. Konjiško učiteljsko društvo je poslalo vlogo v zadevi dveh učiteljskih oseb, ki sta bili svoječasno osumljeni narodne nezanesljivosti. Častni sod je dognal in ugotovil, da je ta osumljenost brez vsake podlage. — Vloga se je odposlala na viš. šolski svet.

8. Resolucije kamniškega učiteljskega društva. — Predlog glede dvakratnega izdajanja šolskih naznanil v letu se vzame na znanje in poveri zastopniku v viš. šol. svetu, da ukrene nadalje vse

potrebno. — Istotako tudi glede beril za šolsko leto 1920/21. Glede potovalnih učiteljev za ženska ročna dela pojmasi poverjenik, da se mesta sistemizirajo, ako je zadostno število ur. — Zadeva okrajnih učiteljskih konferenc, ki se niso vršile že od l. 1914., se prepusti zastopniku v viš. šol. svetu, da stavi tam tozadevno interpelacijo. — Predlog za odpravo tednika in spisovanje dnevnika se vzame na znanje.

9. Odbor društva za zgradbo učiteljskega doma v Ljubljani je predložil prošnji za podporo, ki sta se odposlali na poverjeništvu za socialno skrb in na ministrstvo za socialno politiko.

10. Reši se pošnja nekega okr. društva za subvencijo 500 kron iz rezerv. sklada, češ da mora prispevati naknadno k stroškom svojega delegata za potovanje na kongres. — Prošnja se odkloni z motivacijo, da so vsi drugi delegati potovali na kongres na lastne stroške ozir. s podporo svojih okr. društev.

11. Na vlogo ormoškega učiteljskega društva glede vozne ugodnosti na južni železnici za vse učiteljske se pojmasi, da se je storilo tozadevno že opetovano korake pri obratnem ravnateljstvu. — To pa stoji na stališču, da daje vozno ugodnost samo učiteljskemu onih šol, ki jih posejajo otroci uslužbencev južne železnice, kakor tudi isto velja samo za one urade, ki so ob njemih progah. — Državna železnica prejkotlej ne daje nikake vozne ugodnosti.

12. Tov. Fr. Marolt je odpovedal upravnishtvo »Učit. Tovariša« z 31. decembrom 1920. — Prepusti se poverjeništvu, da preskrbi naslednika.

13. Urednik »Učit. Tovariša« poroča glede učiteljskega listov iz inozemstva, iz katerih bi se črpalo aktualne in tekoče zadeve o pokretu in gibanju učiteljskega v drugih državah. Poročevalci in prevajalci iz dotičnih jezikov so na razpolago. Sklene se dotične liste naročiti, v kolikor jih uredništvo že ne prejema.

14. Vzorna pravila za okrajna učiteljska društva na podlagi pravil UJU. — Ta pravila izdela poseben osek in jih objavi potem v »Učit. Tovarišu«. Okrajna društva se zato opozarjajo, naj s preobnovo pravil zato še počakajo, ker se to zgodi v kratkem.

15. Miro Šijanec v Mariboru je ponudil Udruženju neki svoj spis v izdajo in založbo. Opozori se ga, naj ga ponudi Učit. Tiskarni.

16. UJU v Beogradu sporoča glede članarine in prispevkov za Nar. Prosveto. — Pooblašča se poverjeništvu, da ukrene potrebno. Sklene se opozoriti centralo v Beogradu, da za letos opusti članarino, ker poverj. Ljubljana nima tozadevne postavke za tekoče leto v proračunu.

Društvene vesti.

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo dne 21. nov. v Gornjem gradu. Pričetek točno ob pol II uri. Na dnevnem redu so zanimive in važne društvene zadeve, poročil o delegacijskem zborovanju v Mariboru, presoja novih društvenih pravil i. dr. Celotne udeležbe pričakuje odbor.

+ Šmarško-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 8. decembra ob 1. uri pop. v Šmarju po sledečem vzporedju: 1. Dopisi, 2. Zapisnik, 3. Poročilo o delegacijskem zborovanju v Mariboru, 4. Obvezna konsumna društva, 5. Zavarovanje učiteljskega v državni SHS, 6. Volitev v učiteljsko razsodišče in 7. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi za odbor F. Kurbus t. č. predsednik. — Radi obedu se je glasiti pri tovarišu Šumru v Šmarju.

+ Zborovanje kozjanskega učiteljskega društva se je vršilo 4. novembra 1920 v Kozjem. Predsednik pozdravlja zborovanje vrlo udružene člane, ki so s svojim posetom na novo pokazali stanovsko zavest. Omenja, da je bilo naše društvo v zadnjem času v težki krizi, izgubilo je 6 članov, ki so si osnovali svoje lastno pribežališče. Na drugi strani je društvo dobilo v svojo sredo 2 nova sobojevnika i. s. tovarišice Arko in in tovariša Petričiča oba iz Podsrede, ki bosta deloma zakrila vrzel naše vrste. Ključemo jim vesel pozdrav!

Temu sledi odobrenje zadnjega zapisnika. Ker je bil tov. Šetinc zadržan, se je predložil njegov referat za prihodnje zborovanje.

Sledeči predlog tov. Volavška je bil soglasno sprejet: Društvo pobere letno 20 K od vsakega uda za širjenje stanovske zavesti in za podporo revnega učitelja, naraščajca v Mariboru. Naše društvo se obrne do mariborskega učiteljskega društva v svrhu ustanovitve tozadnega odbora. Dotlej ostane denar v društveni blagajni. Če bi se odbor ne konstituiral, velja vplačani znesek kot naplačilo društvenine.

Po živahnem zborovanju se tovariš zahvali za pozornost, nakar zaključí zborovanje. Prihodnje zborovanje bo v Kozjem, dan se določi kasneje. Vrečkova.

+ Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 4. novembra v Gomilskem ob častni udeležbi članov.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, zlasti gosta tov. Klavorta in Sevnika, ki sta došla iz tužnega Korotana in našega društvenega prijatelja tov. Pečarja iz Sv. Pavla. Pozdravljena sta bila tudi naša društvenika, tov. Karbova in tov. Roš. — Tov. Ahtikovi je predsednik izrazil častitke na odlikovanju, tov. Rosensteinu pa sožalje ob težki izgubi ljubljanskega sina. — Po prečitjanju zapisnika, je izjavjal tov. Majovšek zanimivo poročilo o mariborskem zborovanju. — Nato je sledilo krasno predavanje našega vrlega i delavnega

predsednika: »Naš položaj, naše delo in naši cilji«. Bila je to zanimiva in verna slika o učiteljski organizaciji in delu pred svetovnim požarom; o svobodnem razmahu našega dela po ujedinitvenju Jugoslovancov, ki nam je prineslo »Udruženje jugoslov. učiteljske«. Končno je tema jasno izrazila direktivo, po koji mora jugoslovansko učiteljsvo: »Naprej z vsemi silami v obrambo našega stanu, naprej za napredek šolstva, jugoslov. mladine in naroda!« — V zvezi s tem referatom so bili stavljeni predlogi. — 1. Višji šol. svet naj ukrene vse potrebno, da se po prestanku 6 let zopet obnove okrajne učiteljske konferenze, ker so iste brez vsacega utemeljevanja nujno potrebne. 2. UJU naj zastavi vse sile, da se za letošnje prično na vseučilišču v Ljubljani počitniški visokošolski tečaj, za učitelje, ki ne bodo mogli posečati pedagoške šole. — Udeležencem naj se preskrbi po možnosti državno podporo. Važen je bil tudi razgovor in sklep o društvu za zaščito mladine. To pot je bilo tudi sestavljeno učiteljsko razsodišče. Po predlogu so bili sprejeti v razsodišču: Predsednik: Tov. Iv. Zottar. Namestnik: Tov. Rado Majovšek. Odborniki: Tov. Ferdo Rosenstein, tov. Bogomir Zdošek, tov. Minka Mikličeva, Jožica Altičkova.

+ Zborovanje učiteljskega društva za mesto Ptuj in ptujski okraj se je vršilo 11. t. m. v Ptuj Navzočih je bilo 80 odstotkov društvenikov. Nekateri šole, ki so po 15-17 km oddaljene, so bile polnoštevilno zastopane, le malo je posameznikov, ki mislijo, da so opravičeni spati zimsko spanje. Tem velja »Kar more, to mož je storiti dolžan. Čim večkrat izostanete, tem več pik... dobite!« V novem šol. letu je došlo v naš okraj nekaj novih tovarišev in tovarišic, od katerih so prijavi svoj pristop tovariša Praprotnik, Gregl in tovarišica Filipič, katere je predsednik v imenu društva radostno pozdravil. Pričakujemo, da bodo tudi drugi na novo došli tovariši in tovarišice v prihodnjem društvenem letu vstopili v našo vrsto. Radi premetevanja sta izstopila zvesta in vzorna tovariša Čeh Ivan in Kovačec Zvonko s soprogama; tudi teh se je tov. predsednik spomnil. Tovariš Čeh je prišel od oddaljene Male Nedelje, da se osebnost poslovil od mnogoletnih tovarišev in tovarišic.

Nekateri tovariši(ice) se dolgujejo na članarini, te tem potom tovariško opominamo. Uredite tozadevne društvene zadeve vsaj nekaj tednov pred zaključkom tekočega društvenega leta, sicer skrbna društvena blagajničarka ne more poravnati raznih društvenih dolgov. — G. ing. Ferdo Lupša, ki je preživel več let v vzhodnih azijskih pokrajinah, nam je s svojim predavanjem nudil prijeten in koristen užitek. Predavanje so oživljale raznovrstne slike, ki jih je referent prinesel iz jutrovnih dežel. V duhu smo se podali z njim v Siam, kjer smo se smidili nad dve uri. Zvedeli smo mnogo novega in zanimivega. Žal je bilo nam kakor marljivemu predavatelju, da ni radi prekratko odmerjenega časa mogel povedati vsega, kar bi bil rad razkrl svojim rojakom. Tolažimo se s tem, da se v kratkem pride. Za svoj trud je žel splošno priznanje in zahvalo. — Naš nevtruden tovariš nadzornik Flere nam je nato podal smernice za podrobni učni načrt zgodovine in zemljepisja. Na podlagi tega referata se bode v našem okraju gotovo pojavila prepotrebna enotnost pri izbiri snovi za zemljepisni in zgodovinski pouk. Tovariši in tovarišice pa se bodo z večjo sigurnostjo poprijeli dela, ki ga nam predpisuje odl. viš. šol. sveta z dne 20. oktobra 1920 št. 10446 zadevajajo učni načrt za zgodovino in zemljepisje v ljudskih šolah. — Ako bo društveni odbor v naprej skrbel za taka praktična predavanja, spravil bode zadnjega zaspanca k društvenim zborovanjem, seveda, če mu je kaj mar za nadaljno strokovno izobrazbo in za napredek šolstva. — Nato smo prešli k raznim razgovorom, zadevajajočim naše stanovske in društvene zadeve. Sprejeta je bila resolucija, ki jo je podal tov. Majcen. »Učit. društvo za ptujski okraj zahteva, da se da učiteljskemu mestu Ptuj, katero je bilo poprej podrejeno mest. šol. svetu na podlagi volitev zastopnika v okrajnem šol. svetu ptujskemu, ker je mestno učiteljsvo po razpustu mest. šol. v Ptujju brez zastopnika v okrajnem šolskem svetu ptujskem.« — Nameravano agitacijsko predavanje v Jubilejski samopomoči je radi pomankanja časa moralo odpasti, zato se društveniki tem potom pozovejo, da se zainteresirajo za to važno društvo, da ne bodo našli ostali družinski člani po naši smrti tarnali v bedi. Delujmo na to, da se bo članstvo društva vsaj 20krat pomnožilo. Ne pozabimo, da je to društvo prepotrebna gospodarska organizacija! — Ker je prihital skrajni čas razhoda — po 4 urnem zborovanju, je društveni zbor pooblastil društveni odbor, da sestavi nova društvena pravila. Društveni odbor je določil za referenta tov. Lešnika. Odborova seja bode 2. decembra ob 14 uri pri Zupaniču v Ptujju. Prihodnje društveno zborovanje se pravočasno razglašil v Učit. Tov. Tajnik.

ali pa vsaj oslabi strokovno organizacijo ter se ruši stanovsko slogov v njej. Enak proces se je vršil tudi sedaj pri »Zvezi javnih nameščencev«, da sta jo dve stranki hoteli izrabiti v svoje strankarske namene ter jo izrabiti v volilni borbi. V vivaliteti sta si demokratska in narodno-socialna stranka. Proti takemu izrabljanju »Zveze uradnikov« je nastopil profesor Reisner v članku »Varujmo Zvezo!« kjer piše sledeče: »Čisto naravno je, da se pred volitvami razburijo duhovi in se nekoliko odtujijo celo stanovski tovariši, ki imajo sicer v mirnih časih skupne interese in delujejo zanje v najlepši slogi. Nedopustno pa se mi zdi, da bi ob volitvah stanovski tovariši ali Osrednje zvezde zlorabljali v agitacijo za katerokoli politično stranko ali pa tudi z nepošteno agitacijo proti kandidatu, ki je javni uslužbenec, ogrozili složno delovanje v stanovskih organizacijah. Zaraditega se mi ne zdi prav, da bi uredništvo »Našega Glasa« v skupnem stanovskem glasilu na kakršenkoli način dajalo prednost onemu kandidatu, ki je urednikov politični somišljenik. Še veliko bolj pa škoduje naši skupni stvari postopanje nekaterih organiziranih javnih nameščencev, če agitirajo proti meni s trditvami ki so posnete iz naših debat v seji širšega odbora Osrednje zveze in se v že večkrat prenovljeni obliki ne ujamejo več z resnico. Kar smo doslej dosegli za izboljšanje našega gmotnega stanja so v prvi vrsti sadovi našega skupnega dela naših organizacij. Prav vsi smo prepričani, da bomo do zadovoljive in definitivne rešitve vseh naših službenih zahtev prišli le potem najsoočnejšega sodelovanja strokovnih organizacij. Zato pozivljam prvič vse stanovske tovariše brez razlike strokovne ali politične pripadnosti: **Varujmo Zvezo v tem volilnem boju!** Jam sem kandidat JDS kot njen politični somišljenik, ne kot I. podpredsednik svojih političnih somišljenikov z vrst javnih nameščencev, ker je načelstvo moje stranke izjavilo, da me sprejme kot referenta za vse zadeve, ki se tičejo javnih nameščencev, aktivnih in vpokojenih in ker pričakujem takega izida volitev, da ni bo v tem oziru mogoče doseči najboljših uspehov. Nikogar od Zveze, če je pripadnik druge politične stranke ne vabim, da bi me volil, dasi lahko trdim, da bodo za moje politično delovanje in korist javnih nameščencev in vpokojencev merodajne one smernice, ki jih že imam ali jih bom še dobil iz Osrednje zveze.«

Varujmo UJU v volilnem boju! da politična stranka ne zanes prepričanje v organizacijo! Besede prof. Reisnerja se nanašajo tudi na naše vrste. Edino pravo stališče je, da se ne dopusti zlorabljeni organizaciji v agitacijo za katerokoli stranko, ne od strank, najmanj pa od stanovskih tovarišev, kar ogroža složno delovanje v stanovskih organizaciji. Stanovsko glasilo naj ne daje prednosti v listu kandidata, ki je urednikov politični somišljenik, ampak je edino merodajno stališče, ki ga zavzema kandidati napram stanovskim in strokovnim zahtevam. S tega ozira je zavzeti stališče, ki se ima omejiti zgolj na informativen značaj in konstatiranje dejstev. Lojalnost da zahteva, da ne nastopa glasilo še manj pa organizacija proti stanovskemu tovarišu zgolj iz političnih ozirov, pač pa je upravičeno nastopiti proti niemu, ako je izdal stanovske interese. V vseh slučajih je strogo varovati organizacijo v volilnem boju! Odobravati pa se mora kandidaturu stanovskih tovarišev, če stranka izjavi, da ga sprejme kot referenta za vse zadeve, ki se tičejo stanu. V tem slučaju da stranka stanovskemu tovarišu odločilno besedo v zadevah, ki se tičejo stanu. Popolnoma izogniti se pa volilnemu boju ne more nobena strokovna organizacija in jo kolikortoliko tangira volilna borba. Od spretnosti vodstva je pa odvisno, v koliko ji obvaruje notranjo trdnost v času volilne borbe in jo obvaruje vnanih vplivov. Enako je od spretnosti vodstva odvisno, da si ohrani naklonjenost strank za svoje zahteve, ne da bi pri tem udejstvovalo strokovno organizacijo politični stranki!

— Volilni kandidat iz učiteljskih vrst. Narodno socialna stranka kandidira za štajersko okrožje iz učiteljskih vrst nadučitelja Antona Hrena v Studencih pri Mariboru. Kakor je dosedaj razvidno, ste se samo dve stranki v Sloveniji zavedali učiteljskega pri sestavi volilnih list. Narodno socialna stranka kandidira tudi več profesorjev in drugih uradnikov.

— Dr. Vrstvskovi okrajni šolski nadzorniki pred sodiščem. Kakor znano, je vladni koncipist Velikonja tožil uredništvo »Učiteljskega Tovariša«, ker ga je v članku o imenovanju nadzornikov imenoval »Tovariš« klerikalnim petelinom. Razprava je izpadla tako, da je bil odgovorni urednik kaznovan na malo globo, ker ni prebral rokopise in je s tem

Iz Jugoslavije.

— Varujmo strokovne organizacije v volilnem boju! Prerado se zgodi, da se pri volitvah zanesejo v strokovne organizacije osebna nasprotstva in strankarstvo, ki izvirajo iz političnih nasprotstev ter se politična nasprotstva prenese v strokovno organizacijo in se v njej nadaljuje osebni boi. Na ta način se razbije,

zanemaril svojo dolžnost odgovornega urednika. Sodni sklep na tožbo Velikonie prinesemo v eni prihodnjih številki.

— Iz XV. seje višjega šolskega sveta. V ponedeljek 15. novembra t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik gosp. prof. Vadnjal je otvoril sejo in ugotovil sklepčnost. Predstavil je pozdravil je novega člana višjega šolskega sveta, zastopnika cerkve, gosp. kanonika Maksimiliana Vraberja. Zapisnik zadnje seje se je odobrili. Nato je prebral gosp. predsednik tri interpelacije gosp. kanonika Nadraha. V prvi vprašanju, zakaj se ne obglavi jeseniškega učiteljstva, ker se je izjavilo na nekem zasebnem sestanku, da se ne pusti nadzorovati od nadzornika, ki je obdolžen denunciranja in ne zahteva zadostne. V drugi interpelaciji se zgraža gosp. Nadrah nad groznim zločinom, ki se je zgodil na Sp. Šišenski šoli, da se je pela v nekem razredu, čuje in strmite — Sokolska koračnica. V tretji interpelaciji vpraša gosp. Nadrah, ali je predsedstvu višjega šolskega sveta znano, da poučuje srbska učitelja pravoslavne vere na ljubljanskih šolah srbohrvaščine? Stavi predlog, da se taista takoj odpusti in pošlje nazaj v Beograd, ker smatra za žalitev katoliške vere, da učitelja pravoslavne vere poučuje slovensko mladino. Na prvo interpelacijo glede jeseniške zadeve je odgovarjal član višjega šolskega sveta dr. Majcen ter obljubil, da bo preiskava kmalu dogrnana in da pride na dnevni red prihodnje seje. Na drugo in tretjo interpelacijo je odgovarjal predsednik. Zaradi petja Sokolske koračnice bo vpeljal strogo preiskavo; pravoslavne učitelje pa ne more poslati nazaj v Beograd, ker jo je poslalo v Ljubljano ministristvo prosvete, mestni šolski svet ljubljanski pa jo je pridell v službovanje dekliškim šolam, da poučuje srbohrvaščino. Član L. Jelenc je stavil predlog, da se o zadnji interpelaciji otvori razprava. Predlog je bil sprejet. Kanonik Nadrah je zagovarjal interpelacijo v svoji znani verski nestrpnosti in vztrajal pri svojem predlogu. L. Jelenc je izvajal: Vse prej nego tako interpelacijo, kakor smo jo ravnokar slišali, bi bil pričakoval v tej korporaciji v današnjih dneh, v dneh, ko pada udaroc za udarcem, eden hušji od drugega, na nas, ko je nujna potreba nas vseh in vsakega posebe, in vsaki korporaciji delovati na popolno ujedinjenje vseh treh plemen našega naroda. Ost te interpelacije je obrnjena proti Srbom in proti našemu edinstvu, zato je njena tendenca protidržavna, ki ne sme ostati tu med štirimi stenami, temveč se mora ožigosati in javno pribiti, da se ne dela tako proti tistemu delu našega naroda, ki smo mu največje zahvale dolžni za svoje osvobodjenje. Vprašam Vas, gosp. kanonik, ali smatrate tudi za žalitev katoliške vere, ker je naš vladar, naš regent, naša vladarska rodovina pravoslavne vere? S takim početjem načenjate kulturni boj, začetek je storjen od vaše strani. Dotična učiteljica ne poučuje religije, temveč srbohrvaščino. V krivični Avstriji ste mirno trpeli, da so nemški protestanti vzgajali in poučevali našo mladino, nikdar se niste zgražali nad tem, sedaj se pa zgražate, da pravoslavna učiteljica prestopa prag naših učilnic. Pa še od druge strani se mora obsojati ta interpelacija. Tudi nekaj učiteljev in učiteljic iz Slovenije se je že preselilo v Srbijo in poučujejo ondaj srbsko dečo, a Srbi niso tako nestrpni in jim niti v glavo ne pade, da bi zaradi katoliškega veroizpovedanja teh učnih moči vračali milo za drago. V imenu svojem in v imenu vseh, ki so me poslali tu sem izjavljam, da take interpelacije ne vzbujam na znanje in jo obsojam najodločneje! Kanonik Nadrah je izjavil na to, da vztraja pri svojem predlogu. Predlog je bil odklonjen z večino glasov, predsednikov odgovor na interpelacijo se je vzel na znanje. Potem so poročali višji šolski nadzorniki in poročevalci o tekočih zadevah: o raznih službenih pridelitvah, bolezenskih in studijskih dopustih, o koroških, prekmurskih zadevah in o šolstvu in Apaški kotlini. Potem se je izvršilo mnogo imenovanj. Za strokovnega učitelja na I. dekliški meščanski šoli v Ljubljani je bil imenovan Leopold Namorš. Za nadučitelje so bili imenovani: Ivan Šerbak, za nadučitelja v Dobju, Ivan Stegovec v Koprivnici, Fran Berglez v Čadranju, Ivan Kalan za St. Gotard in Ivan Jocič v Bohinjski Srednji vasi. Učiteljske službe so dobili: Vekoslava Pimatova na dekliški šoli v Konjicah, Fran Kramer v Kamnici, Fran Tušak v Karčevini (kompetenčni spis za 2 učiteljski službi na tej šoli se vrne, ker je bil tropredlog tako sestavljen, da se ni dala višjemu šolskemu svetu prilika izbire), Roza Gošakova na dekliški šoli v Pobrežju (kompetenčni spis za 2 učiteljski službi na tej šoli se vrne, ker je bil tropredlog tako sestavljen, da se ni dala višjemu šolskemu svetu prilika izbire), Marija Ježovnikova na dekliški šoli v Pobrežju (za dve učiteljski službi isto, kakor na dekliški šoli), Jerica Vojnilovič - Kraševčeva v Središču, Evaltija Tavčarjeva v Rajhenburgu (za drugi dve mestu se spis vrne, da se preuredi tropredlog), Olga Kovarčičeva v Kostivnici, drugo mesto se se enkrat razpiše, ker zanj ni bilo prosilca, Franja Novakova na dekliški šoli v Slov. Bistrici (za dve mestu se kompetenčni spis vrne, da se preuredi tropredlog), Fran Ločniškar na Turjaku, Tit Grčar na Barju — Ljubljana, Rajko Gradnik na Bledu, Valerija Jerajeva v Gorjah, Ivan Ivnik v Kropi, Ruža Majcnova v Bohinjski Bistrici, Teževca Juvančeva in Angela Mislijeva na Koroški Bell, Angela Hafnerjeva v Smartnu pri Kranju,

Dora Heinricherjeva v Dupljah, Josipina Gradišarjeva v Bohinjski Srednji vasi, Marija Celarjeva v Kamni gorici, Jerica Bizjakova v Križah pri Trzinu, Mavricij Beneš na Jesenicah, Miroslav Klanjšček v Trzinu, drugo mesto se se enkrat razpiše, Marija Malenškova in Amalija Prevčeva v Predosljah, Ljudmila Umbergerjeva in Berta Valentova se pridelita v službovanje na kakšni dekliški šoli v Ljubljani, Justina Schwingerjeva pa na šoli na Viču. Marija Jurjavčičeva se imenuje za učiteljico ženskih ročnih del na dekliški meščanski šoli v Ptujju z določbo, da poučuje ž. r. d. tudi na ljudski šoli do obveznega števila ur; za kateheta sta bila imenovana: o. Metod Valjavec na I. dekliški šoli v Ljubljani in Fran Bonač v Mostah pri Ljubljani. Služba strokovnega učitelja na dekliški meščanski šoli v Mariboru se znova razpiše; dalje se z nova razpiše učiteljske službe: pri Sv. Marku nižje Ptujja, v Škofji Loki — dve mesti za moške prosilce — pri Sv. Križu nad Mariborom — nadučiteljska služba, v Legnu, pri Sv. Duhu na Ostrcem vrhu — dve mesti — pri Sv. Martinu na Pohorju, v Makolah in v Slivnici. Na lastno prošnjo se predlagajo ministristvu prosvete v upokojeitev: Ivan Farkaš, Karel Čeh, Fran Rozman, Ernestina Lampe - Konjavljeva in Josipina Knez - Martinčičeva začasno za eno leto. Dva učitelja na srednjih šolah se pomakneta v VIII. činovni razred. Nanovo se ustanovi enorazredna ljudska šola v Maverlu. Sklene se, da se razširijo sledeče šole: v Stični iz 3 v 4 razrednico, pri Veliki Nedelji iz 5 v 6 razrednico, ko se zopet zasljišo za pritrjeitev vzdrževalci šole; spis za razširjenje šole na Dovjem iz 3 na 4 razrednico se vrne, da se dožene, za koliko je padlo število otrok v vojnih letih. Na dekliški ljudski šoli v Konjicah se nanovo sistemizirata dve novi mesti, za Slivnico in Dobravec se sistemizira mesto učiteljice za ž. r. d. in mesto razpiše. Sistemiziranje petega učnega mesta učiteljice za ž. r. d. v Mariboru se naknadno odobri; dalje se sistemizira mesto učiteljice za ž. r. d. na meščanski šoli v Murski Soboti in uredita šolska okoliša za učiteljici ž. r. d. v Črnomlju in Metliki. Potem se določijo službeni prejemki začasnih veroučiteljev na ljudskih in meščanskih šolah in odobri načrt učne obveznosti meščanskošolskega učiteljstva. Oprostijo se nekateri učenci na državni gimnaziji v Mariboru pouka v grščini in risanju, in plačevanja šolnine na srednjih šolah. Danilo Pečenko, nadučitelj Podpoje se premesti iz službenih ozirov na Rako v Krškem šolskem okraju. Sklene se uvedba disciplinarne preiskave proti nekemu učitelju. Ugodni se predlogu učiteljskega zbora državne realne gimnazije v Ptujju za izključitev nekega osmošolca. Ko se slednji sklene na predlog okrajnega šolskega sveta mariborskega izreči ravnatelju meščanske šole v Mariboru g. Dragotinu Humeku pohvalo za njegovo uspešno delovanje na zavodu, zaključil predsednik sejo.

— Clara pakta... V tozadevni notici v zadnji številki je tiskarski skrat napravil pomoto in se nanaša notica na urad za zaščito beguncev pri deželni vladji in ne na urad za zaščito dece.

— Slaba kritika sedanje šole. „Straža“ piše: Za ljudsko izobrazbo je doslej delala v glavnem šola. Naša ljudska šola je zelo draga, je veliko predraga v razmerju z uspehi, katere doseva. Otroci, ki 6—8 let obiskujejo šolo, se nauče čitati in pisati in nekoliko računati, to je vse. Malo jih dobi toliko podlage, da se potem sami izobrazujejo dalje, toda za to nadaljno izobrazbo je na deželi malo sredstev in javna oblast ne stori v tem oziru ničesar. Mnogo teh otrok pozabi pozneje še tisto malo, kar se je naučilo v šoli in pozneje se zna komaj za silo podpisati, knjige pa ne vzame v roke nobene. Tak človek pa je skoraj isto kot analfabet. Četudi je šest let hodil po šolah. Preveč je naša šola odtrgana od življenja in nobene štika nima z nadaljno ljudsko izobrazbo. Ta izobrazba je pri nas sploh samo slučajnostna, odvisna edino le od dobre volje in požrtvovalnosti posameznika. Treba bi bilo narediti drugače. Ljudska šola naj da samo podlago za nadaljno izobrazbo, ki naj se organizira sistematično. Brez nadaljne izobrazbe pa usahne še ono malo, kar je dala ljudska šola.

— Nov okrajni šolski nadzornik za Črnomelj. Ker je okrajni šolski nadzornik za črnomeljski okraj, tov. Barle, zaradi boleznj odstopil, je imenoval minister prosvete za nadzornika bivšega ravnatelja pripravljavnice za srednje šole v Trstu, Miroslava Pretnerja, sedaj ravnatelja manjšinske šole v Ljubljani.

— V Ljubljano je prispel delegat ministra prosvete sekc. načelnik Kneževič iz Beograda.

— „Slovenec“ proti delovanju poverjenika dr. Vrstovška. Iz Beograda je prišla vprašanje na poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani, ako bi bilo mesta tu za eno učiteljico srbohrvaščine. Poverjenik dr. Vrstovšek je na to vlogo dal ugoden odgovor, zato je bila ona učiteljica srbohrvaščine v sporazumu z višjim šolskim svetom tu nameščena. „Slovenec“ z dne 11. nov. t. l. pa poroča o tem tako-le: „Naše šolstvo utegne kaj kmalu postati popolna domena Pribičevićeve centralistične svojevoljnosti, če bo

mo pustili, da se bo višjemu šolskemu svetu stopnja za stopnjo trgale dosedanje pravice iz rok. Po vseh zakonskih predpisih in pravilih se je bilo izvršilo menovanje šol. nadzornikov; kar pride feiman (po vplivu liberalnih slovenskih centralistov) iz Beograda, ki vse pievne in na glavo postavi. Te dni smo doživeli nov. podoban slučaj. V Ljubljano so poslali iz Beograda neko žensko učno moč za poučevanje srbohrvaščine. Dvomimo, če se je to zgodilo z vednostjo in sporazumno z viš. šolskim svetom. Doslej je imel pravico nastavljanje učne moči višji šolski svet; zdaj pa kar na lepem priroba iz Beograda neznan učiteljica, ki jo nastavlja g. Pribičević. Ako višji šolski svet ne bi imel dovolj sposobnih moči na razpolago, bi si jih znal že sam poiskati v Beogradu ali kjerkoli. Drugo pa je to-le: Naš § 107. š. i. u. r. veli: „Osebe, ki se ne morejo izkazati niti s spričevalom zrelosti, niti s spričevalom učne usposobljenosti (kakršna se seveda zahteva pri nas), se ne smejo uporabljati na naših šolah.“ Dvomimo, če učne moči, ki bi jih utegnili pošiljati k nam, ustrezajo zgoraj navedenim zahtevam. Takega „furtimaštva“ naše ljudstvo ne bo trpelo, še manj pa naše domače učiteljstvo. — Samostojneži, ki se drže za frak slovenskih centralistov, pospeševateljev takega furtimaštva, naj sami sebe primejo za ušesa! Opisani slučaj je zopet mal dokaz, kam bi nas zavledlo od liberalcev tako zaželjeno centralistično vladanje.“

— Kakor v Susteršičevih časih. Znani kranjski dekan Anton Koblar potv. po kranjskem okraju in nabira podpise na protestu katoliškega prebivalstva proti nadzorniku Vilibaldu Rusu, ker ga je ministristvo prosvete imenovalo za okrajnega nadzornika za kranjski šolski okraj.

— Kdo je kriv? (Dopis.) Učiteljstvo povprašuje, kdo je kriv, da se mu ne izplačajo za mesec september, oktober in november 1919. po zakonu z dne 23. julija 1919 zajamčeni poviški plače. Kdo je kriv, ugiblje učitelj, ki je s trdnim prepričanjem, da je ta zakon, ki je bil dne 26. avgusta 1919 razglašen s tem dnevom tudi v veljavo stopil, prošil za vpokojeenje, a je bil vpokojen še dne 30. septembra 1919 po starem zakonu in s staro penzijo ter tako za nad polovico dohodkov oškodovan. Zakaj se je zakon napako izvjal, o tem je mnenje med učiteljstvom pač različno. Eni pripisujejo to napako nevednosti, drugi pa nebriznosti višjih gospodov, ki se jim ni zdelo vredno informirati se na merodajnem mestu, kdaj je stopil zakon v veljavo. Zelo, zelo bi nam ustregel, kdor bi nam na ta važna vprašanja odgovoril, še bolj pa, kdor bi nam mogel povedati, kdaj in kako se bo de prizadeta krivica in škoda popravila. — I. R. — Lahko je zahtevati, a težje je izvesti, da bo vsem ustrezno. Upravni pogreški in spori glede izvedbe zakonov in naredb spadajo pred upravno sodišče. Pri nas jih rešuje državni svet. Tako je državni svet že rešil pritožbo upokojencev, da morajo vsi upokojenci, ki so bili upokojeni po 26. avgustu 1919 prejemati pokojnino že po novem zakonu, a to šele od 1. dec. 1919 dalje. S tem je torej tudi že odločeno od najvišje instance, da tudi aktivnemu učiteljstvu ne bo priznala novih prejemkov pred 1. dec. 1919. Ako bi državni svet priznal plače upokojencem od 26. avg. 1919 ozir. od 1. sept. 1919, potem bi jih priznal tudi aktivnemu učiteljstvu. — Uredn.

— Laška usiljivost. Tovariš F. Fleř iz Kranjske Gore nam je prinesel v uradništvu eno novejših številki v Milanu izhajajočega učiteljskega lista „La scuola“, ki io je prejel pred nekaj dnevi pod naslovom „Eg. Sig. Insegnante della classe... scuole elementari di Craisca Gora“, kar zveni nekako tako, kakor da bi se kraj nahajal kje nizko spodaj v Kalabriji. Kakor se nam na eni strani nekako prav zdi, da dobimo tuptam kakšen glas iz šol. sveta naše nove sosedes, tako nam na drugi strani preseda usiljivost, ki nam io izkazuje narod D'Annunziovih roparjev. Zato odklanjamo vse take izraze laške usiljivosti in sladke naklonjenosti tolikobolj pa še sedaj po našem sramotnem porazu v Rapallu!

— Poročil se je tovariš gosp. Josip Rajšp, mnogozasluzen nadučitelj itd. s tovarišico gospodično Stoček, učiteljico. Oba tukaj. Bilo srečno! — Enako tovariš g. Ludovik Belšak, učitelj pri sv. Tomažu, s tovarišico Vekoslavo Herg, učiteljico. Bilo srečno.

— Umrla je v Gaberju pri Rogatcu tovarišica gospo Zorka Artič roj. Sekirnik po dolgi in mučni bolezni. Službovala je v Kostivnici in nazadnje v Teznu pri Mariboru. Priljubljeni učiteljski rodbini srčno sočutje!

— Višji šolski svet v Ljubljani bo de od 1. decembra nadalje sprejemal stranke samo ob torkih in četrkih od 10. do 12. ure dopoldne.

— Ljubljanski učiteljski pevski zbor ima svoje redne vaje vsako sredo in soboto ob

8. uri zvečer. Pevce in pevke prosim, da se redno in točno udeležujejo pevskih vaj. — Pevovodja.

— Slovenska šolska Matica. Poverjenike in povenjenice prosimo, da se požurijo z nabiranjem članov. Vsled odborovega sklepa znaša članarina na leto 8 dinarov (32 K); za dtjake znaša članarina 5 din. (20 K); ustanovniki morajo doplačati 5 din. za l. 1920. Poverjeniki, ki so pobrali članarino po 20 K, morajo pobrati še doplačilo po 12 kron.

— Članarina in darila za učiteljski konvikl. Fran Luznar iz Primskovega K 20.— Učiteljstvo v Rušah K 43:50. — Josip Žirovnik K 20.—, Erna Schott K 15.—, obe iz Gorij pri Bledu. — Učiteljstvo v Hočah pri Mariboru K 50.—, Učiteljstvo v Račah pri Mariboru K 80.—, — Grohar Irma K 10.—, Guma Marija K 10.—, Doležalek Angela K 10.—, Jankovič Franja K 10.—, Kozjak Fran K 10.—, Pelko Matija K 10.—, Peterlin Alojzij K 10.—, Ritter M. K 10.—, Uzcassanek Danica K 10.—, vsi iz Toplice pri Zagorju. — Josipina in Anton Strigl K 40.—, oba v Kobilju pri Zaplotnici. — Držaj Vaclav 20 K, Mlač Julka 10 K, Pilbach Anica 10 K, Rooss Marija 10 K, Miklavčič Janja 10 K, Lukovšek Justina 10 K, Nič Makso 4 K, poravnava Lapaže—Luznar 10 K, Črnologar Angela 10 K, vsi iz Kranja. — Makso Kante, okrajni šolski nadzornik, 40 K, Juvanec Ferdo 20 K, oba iz Ljubljane. — Ela Znanc 20 K, Marz Znanc 20 K, Milka Pavlin 20 K, vse iz Starega trga pri Črnomlju. — Učiteljski zbor pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah 100 K. — Demšar Ivan 20 K, Šeme Ana 20 K, Benedičič Slavica 10 K, vsi iz Šmarjete na Dolenjskem. — Dr. Romih 10 K, dr. Fink 10 K, Mikulič 10 K, Vutkovič 10 K, Zavrl 10 K, Žabkar 10 K, vsi z meščanske šole v Krškem. — Ivan Kunst z manjšinske šole v Ljubljani 20 K. — Kramar Miroslav 20 K, Zahrašnjak Vinko 10 K, Horvat Rudolf 20 K, Zupančič Joško 20 K, Košca Fran 10 K, Lederhas Ljudmila 10 K, Blaznik Vida 10 K, vsi iz Škofje Loke. — Anton Faganelli 20 K, Viktor Kovač 20 K, Makso Žitko 20 K, Iva Lovšin 20 K, Strel Jadviga 20 K, Lapaže Berta 20 K, Vrblj Mihajl 23 K, vsi iz Sodražice. — Lavrenčič Matija s salezijanske šole 10 K. — Učiteljski zbor v Rajhenburgu 60 K. — Valerija Jerajeva iz Žužemberka 10 K. — Josipina Smoletova s Sv. Gore pri Litiji 10 K. — Fran Črnogoj 40 K, Fant Hribernik 40 K, Amalija Slatnarjeva 40 K, Marija Smoličeva 30 K, Anica Španova 20 K, vsi z ljubljanskega Barja. — Današnji izkaz darovanja — K 1305:50; zadnjič izkazanih 2081 K; uspeh darovanja do današnjega dne — K 3386:50. Darovanje se bo nadaljevalo do 8. decembra. Le vkup, le vkup k darovanju za učiteljski konvikl! Jakob Dimnik, blagajnik.

Neodrešena domovina.

— Klub učiteljstva iz zasedenega ozemlja v Ljubljani je poslal generalnemu civilnemu komisarijatu za Julijsko Benečijo v Trstu sledečo vlogo: Visoki komisarijat je ukazal z odredbo z dne 22. septembra t. l. št. 3217/8848 (alias 321/8848), razpisati več definitivnih učiteljskih mest v goriškem in pazinskem političnem okraju. Učiteljstvo, ki si je že za bivše Avstrije pridobilo pravico definitivnosti na predmetnih, sedaj razpisanih mestih in ki je v sedanj Julijski Benečiji rojeno in pristojno ter se še danes nahaja brez lastne krivde v begunstvu, ugovarja s tem potom svojega zgoraj označenega kluba zoper ta razpis in prosi, naj se isti razveljavi. Svoj ugovor oslanja na sledeče razloge: 1. omenjeni razpis se je izvršil nepravilno in brez pravne podlage, kajti prizadeto učiteljstvo, nahajajoče se še vedno v begunstvu, se je odtegnilo tem svojim, sedaj razpisanim definitivnim službam in jih zapustilo na višji ukaz, t. j. ali vsled vpoklica pod orožje, ali pa vsled evakuacije, oziroma kake drugačne izpraznitve dotičnih krajev, povzročeno po vojnih operacijah. 2. Pozneje, ko je Italija zasedla predmetne kraje, je njena uprava le sukcesivno in samo posameznim beguncem dovoljevala povratek ter je objavila, kakor čujemo, šele pred kratkim časom, da se smejo vrniti vsi; nikoli pa še nismo slišali, oziroma še nikdar nismo prizadeti bili obveščeni, da bi bila kedaj pozvala tudi tam rojeno in tja pristojno učiteljstvo, naj se vrne na svoja službena mesta. Nasprotno, visoki komisarijat je celo odrekal temu učiteljstvu zopetni sprejem v službo, oziroma ga odstavljal v eni ali drugi obliki, kakor n. pr. v slučaju učiteljice Pipan Terezije z odlokem z dne 4. septembra t. l. št. 320/8515 itd. ter ga na ta način prisilil, da si išče kruha še nadalje v begunstvu. Z ozirom na to prosimo, naj visoki komisarijat, predno podeli predmetna mesta katerim drugim, pozove vse v področju svojega ozemlja rojeno in pristojno učiteljstvo, ki se želi vrniti domov, nazaj na njegova definitivna mesta ter zajamči vse ugodnosti in pravice odsluženih let, t. j. od dne prvega nastopa službe, pa do povratka, kakor tudi potovanje na državne stroške za vso družino in prtljago. Reflektantom naj do-

loži za povratek primeren rok, ki na naj ne bo daljši od šestih in ne krajši od dveh mesecev. Toliko na znanje vsem prizadetim tovarišicam in tovarišem, druge rojake iz zasedenega ozemlja pa vabimo, da se nam pridružijo, kadar nastopimo pot v našo prodano domovino.

— **Državna realka in gimnazija v Idriji.** Izšlo je izvestje državne višje realke ter višje gimnazije v Idriji za šolsko leto 1919-1920. Nova sezija (v italijanskem in slovenskem jeziku) II. leto. Iz statistike posnemljemo, da je vstopilo na realko v šolskem letu 1919-20 258 rednih učencev in 4 hospitantje; od teh je prestopilo na gimnazijo ob njeni otvoritvi 23 učencev, ob zaključku šolskega leta je bilo 227 učencev. Vsi so bili Slovenci. Po rojstnem kraju je bilo 129 (t. j. 57 odstotkov vseh učencev iz Idrije, iz ostalega zasedenega ozemlja je 78, iz Jugoslavije in Nemške Avstrije 20. Veronauk kot neobvezen predmet sta obiskovala 202 učenca. Z odliko je pomaknjenih, oziroma odpuščenih 14, pomaknjenih 160, pripuščenih k ponavljalnemu izpitu iz 1 predmeta 17, iz 2 predmetov 22, in treh 12; zavrnjen 1, neizprašan 1. Tekom šolskega leta je bilo 6 terminov za zrelostne izpite: V jesenskem terminu (11 oktobra 1919.) je delalo izpit 5 kandidatov (1 z odliko, 1 soglasno in 3 z večino glasov), v izrednem terminu 25. oktobra, 1919. 1 kandidat soglasno, v izrednem terminu 19. dec. 1919 1 kandidat soglasno, v februarškem terminu 3 kan. (1 soglasno, 2 z večino glasov), v izrednem terminu 22. aprila 1920 3 kandidati (2 soglasno, 1 z večino glasov), v rednem glavnem terminu 22. kandidati (1 z odliko, 17 soglasno, 4 z večino glasov). Gimnazija se je ustanovila s 1. oktobrom 1919. 27. oktobra so se otvorili nižje trije razredi. Vpisanih je bilo vse skupaj 31, (izrecno za gimnazijo pravzaprav le 8, kajti 23 učencev je prestopilo iz realke). Koncem šolskega leta je bilo še 27 učencev, v prvem razredu 20, in v tretjem 7. Drugi razred je bil z odlokom 29. novembra 1919 štev. 074362 B slovesno pokopan, ker je ostal od dveh vpisanih učencev samo še eden. Komentarja ni treba in mi se še hudejemo nad oblastni, ki nam vdržujejo kompetentem razred z vsemi profesorji in učili za enega samega učenca! Izmed učencev je bilo 13 (torej polovica) iz Idrije, vse ostalo zasedeno ozemlje, kateremu je generalni komisariat posvetil ta hram prosvete, se je odzvalo s samimi 13 učenci. (Nehvaležnost!) Na obeh zavodih je poučevalo v istem letu 1919-20 20 učnih moči. Toda razun telovadnega učitelja, ni nobenega definitivnega učitelja na zavodu, kajti edini definitivni profesor na zavodu Juro Kuzelički je na »dopustu«. Ostali definitivni učitelji (9) pa so bili le pridelniki zavodu, od teh pa je za gimnazije in realke kvalificiranih le 5, in še od teh sta bila suspendirana od službe 2, eden pa, t. j. slavni avtor ljudskošolskih beril prof. dr. A. de Michelli pa je na dopustu v ... študijske svrhe.

— **Izpraševalne komisije za izpite učit. usposobljenja.** Z odlokom od 8. oktobra je gen. civ. komisariat ustanovil sledeče komisije: 1. v Trstu (s sedežem v ženskem liceju »Giosue Carducci«); 2. v Gradski (učiteljske); 3. v Puhi (ženski licej »Regina Elena«) in sicer vse trije za izpite usposobljenja za italijanske šole in pa poučevanja italijansčine na neitalijanskih šolah; 4. v Tolminu (učiteljske) za izpite usposobljenja za slovenske ljudske šole in za poučevanje slovensčine in italijansčine na neslovenskih šolah; 5. v Kastvu (učiteljske) za izpite usposobljenja za hrvatske ljudske šole in za poučevanje hrvaščine in italijansčine na nehrvatskih šolah; 6. v Trbižu (ljudska šola) za izpite usposobljenja za nemške ljudske šole. Pristojbina znaša 30 L, ki jo plačajo kandidati, ko se predstavijo k izpitu. — Komisija v Tolminu je sestavljena tako: Prof. G. Lorenzoni, preds.; prof. dr. A. de Michelli, preds. nam.; člani: E. Medich, nadzornik v Logatcu; prof. B. Calvi; G. Vaselli, nadzornik v Kopru; Keršič Al. in Kaban E.; prof. A. Pavšič; Bandelj V. in Treleani E. — Komisija v Kastvu ima sledeče člane: prof. dr. Ciubellich, preds.; nadzornik prof. M. Zgrablić, preds. nam.; člani: prof. J. Jakac; nadzornik M. Cociancich; nadzornik A. Kražor; nadzornik N. Pegan; K. Jedretih; A. Mučalo; prof. K. Pffibil; M. Sepič in A. Rišlavy.

— **Veronauk na ljud. šolah v zasedenem ozemlju.** Glasom odloka generalnega civilnega komisarijata v Trstu se razveljavljajo vsi dosednji dekreti, nanašajoči se na poučevanje krščanskega nauka; verstvo se lahko poučuje v vseh dopoldanskih urah, tudi nepretrgano; Urnik za ta predmet določita sporazumno šolsko vodstvo in cerkvena oblast. Pravice veronauka ostanejo neizpremenjene, le nekatere izpremembe so se izvršile in sicer: 1. Veronauk ni več obvezen predmet. Stariši, ki nočejo pošiljati otrok k veronauku, morajo podati šolskemu vodstvu primerno izjavo. 2. Laiški učitelj ni obvezen nadzorovati otrok pri verskih vajah.

— **Smrtna kosa.** Umrli je v 40. letu svoje starosti. Pokojnik je bil zaveden Jugoslov. Italijani so ga najprej internirali v Veroni, potem so ga premestili v Gardolo, nato pa na Prosek. Dobival je nobene plače. Trpljenje, ki ga je pretrpel mu je izpodjedlo zdravje in nakopalo bolezen, kateri je podlegel. N. v m. p.!

Podpirajte
„Jugoslovansko Matico!“

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne v Ljubljani“, Frančiškanska ulica št. 6.

Šolski list, Dobra in potrebna je bila misel, ki nam je podala Šolski list. Učiteljsko je prav pridno segalo po njem in prodalo se ga je že nad 50.000 izvodov. Zato so pošle prve številke vseh treh stopenj popolnoma, pa tudi druge številke gredo že h koncu. Dotiskana pa je sedaj že 3. številka II. stopnje (A. Rape), ki prekaša po vsebini in po izbranem materialu 1. in 2. številko iste stopnje. Praktičen pedagog in dober pisatelj — kakršen je Rapé — je izbral vso snov, ki je potrebna kot učivo za srednjo stopnjo. Sploh moramo priznati z vsvo hvaležnostjo prizadevanje in trud vsem trem urednikom Šolskega lista — Črneju, Fleretu in Rapetu. V lepem skladu so podali vso snov, ki je mora in more nuditi osnovna šola naši šolski mladini. Šolski list je napravil velik korak naprej v šolski literaturi in prednjači vsem dosedanjim šolskim knjigam. Naši uredniki niso prezrli nobenega polja, ki pride v poštev pri šolskem pouku. V etični del so uvedli naše najboljše klasike, staro in najnovije pesnike in pisatelje, posvetili so največjo pažnjo higieni, posebno v prirodoslovju so obdelali vse najnovije prijave in iznajdbe, v zemljepisju in zgodovini pa so zbrali vso snov, ki je je treba v sedanjih novih razmerah obdelati v osnovni šoli, tako da učitelju ni treba iskati tvarine po raznih knjigah, ki mu dostikrat niti pri roki niso. Vsak učitelj in vsaka učiteljica je tedaj takorekoč primorana posluževati se Šolskega lista, ker so vse druge učne knjige zastarele v vsakem oziru.

Novo sklade. Anton Lajovic: Pesmi samote, samospjevi za en glas s spremljevanjem klavirja. Cena 4 din. Trije moški zbori: E. Adamič: Ljubici, M. Rožanc: Mak žari, Z. Prelovec: Jaz bi rad rdečih rož. Cena 10 K. Izdalo in založilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Naročajo in dobe se pri društvu ter v knjigarnah. — Zadnja leta je zagledalo bel dan bore malo slovenskih skladb, zato je razveseljivo dejstvo, da smo dobili v »Ljubljanskem Zvonu« podjetnega založnika. Založene sklade so priročna vredne, zato naj si jih osvojijo vsi, ki jim je napredek naše glasbe pri srcu.

Trije moški zbori. Izdalo in založilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Cena K 10 s poštnino eno krono več, katera svota naj se pošlje v naprej. Dobi se pri društvu in v vseh ljubljanskih knjigarnah. Pevska društva in pevci, sezite po njih!

ZA REZERVNI SKLAD UJU. — POVERJE-
NIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LXIV. izkaz.

Po 172 K: Učiteljsko v Kranju in Cerkljah. Prispevali so: Držaj Vaclav 20 K, Marica Piškurjeva 28 K, Rant Franc 28 K, Albrecht Luka 28 K, Lapažne Josip 28 K, Cerkljanska štiripe-resna detelja 20 K, Justina Lukovškova 10 K in Angela Črnologarjeva 10 K. Po 140 K: Grčar Tit — Tržišče. Prispevali so: 20 K: Grčar Tit, Mimj Grčarjeva, Ana Nietzlova, Klota Likarjeva, Ravnikar Cene vsi v Tržiču ter Klanšek Vinko — Trebelno in Uršula Hribarjeva — Telče. Po 140 K: Učiteljsko — Borovnica. Darovali so: Zirovnik Janko 50 K, Antončič, Hladek, Černe, Dietz, Papler, Petrič, Sturm, Mlakovič in Smole po 10 K. Po 120 K: Vodstvo dekliške šole v Novem mestu. Prispevale so po 20 K: Marija Arhova, Gizela Ekelova, Mar. Claricjeva, Ada Ivanetičeva, Žefa Mikočičeva in Pavla Zarčeva. Po 120 K: Učiteljski zbor v Ribnici na Pohorju namesto venca na grob gosp. naduč. Leopoldu Koržetu. Darovali so vsak po 40 K: Witzman Franc, Iglar Franc ter Hauptman Ulrik. Po 120 K: Učiteljsko v Dobovi ob Savi. Da, da — ljubezen do domovine nam bodi sveta! Po 100 K: Učiteljsko pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Po 60 K: Šolsko vodstvo na Planini pri Sevnici. V stanovski zavesti smo neomajni! Po 60 K: Učiteljsko v Radencah, p. Stari trg pri Črnomlju. Prispevali so: Mara Znančeva 20 K, Ela Znančeva 30 K in Milka Paulinova 10 K. Po 50 K: Šolsko vodstvo — Sela pri Ptujju. Po 43 K: Lashbacher J. — Ruše. Darovalo učiteljsko. Po 40 K: Kanté Matko — Ljubljana. Po 40 K: Klanšek Vinko — Trebelno pri Mokronogu. Po 40 K: Emilija Gerkmanova — Mengeš. Po 40 K: Demšar Ivan — Šmarjeta, Dolenjsko. Darovala sta po 20 K: Demšar Ivan in Slavica Benedičičeva. Po 30 K: Šolsko vodstvo — Ceranjevi p. Ljutomer. Darovali so po 10 K: Ivana Schneiderjeva, Minka Severjeva ter Čuk Leopold. Po 25 K: Počenko Danilo — Podlipa, p. Vrhnika. Po 20 K: Dimnik Jakob, Stana Kantétova — Ljubljana; Grmovšek Miloš — Slovenji gradec; Franica in Ivan Bezeljak — Žalna, p. Višnja gora; Ažman Josip — Breznica, p. Zirovnica. Po 10 K: Valenja Jeračeva — Žužemberk; Josipina Smolétova — Sv. Gora pri Litiji. — Današnji izkaz 1460 K. Prej izkazanih 25.213 K. Skupaj 26.673 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasliška cesta 172.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Neliuba pomota.

V 42. številki »Učit. Tov.« smo priobčili članek o organizaciji učitelje v državi SHS, ki naj bi služil v informacijo. Kot samoočebni umevno smo črtali neki pasus, ki se tiče glavnega odbora »Učiteljskega Udruženja« in izreka o niem neopravičeno kritiko. A mesto da bi pasus izostal je vsled tehniškega nesporazumljenia prišel v list s polnim tiskom. Na naše obžalovanje smo šele iz »Narodne Prosvete« doznali za neliubo pomoto in zato šele danes tem notom zadevo doiasnujemo, ker nimamo niti najmanjšega povoda, da bi izrekli kako kritiko o glavnem odboru Udruženja. Obžalujemo, da je zašla ta neliuba pomota v list.

Uredništvo »Učit. Tov.«

Radji preobilice prejetega gradiva smo morali to in ono odložiti za prihodnjo številko. Prde vse na vrsto. Prosimo le malo potrpljenja!

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU. — poverjeništvu
Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 1493-1496-P

Razpisi nadučiteljskih in učiteljskih služb.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se v tukajšnjem šolskem okraju razpisujejo v stalno namestitov naslednje nadučiteljske in učiteljske službe:

1. nadučiteljska služba na dvorazrednici pri Sv. Boženku v Slov. Gor.;
2. nadučiteljska služba na štirirazrednici v Št. Janžu na Dr. Polju;
3. učiteljska služba na štirirazrednici pri Sv. Lovreacu na Dr. Polju;
4. učiteljska služba na šestrazrednici pri Sv. Lovreacu v Slov. goricah.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po predpisani službeni poti do dne 12. decembra 1920.

pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet ptujski — Ptuj?

12. novembra 1920.

Predsednik: Dr. Pirkmaier, s. r.

Kontrolne knjižice

za obrtne nadaljevalne in gremialne šole se dobe v Učiteljski tiskarni komad po 3 K.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. okt. 1920 K 479.761-95.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 2 K se ne odgovarja.

Traži se mlada, simpatična učiteljica Slovenka

kao odgojiteljica k dvoje djece od 8 i 7 godina. Nastup odmah. Prepis svjedočbe, sliku i ponudu molim upravititi na

Katarina pl Reiner,
Teharje 31, pošta Štore.

„Efesin“

črnilni ekstrakt

tovarna FRANC SCHÜLLER,
Amstetten pravkar dospel. —
Cena za 1 kg za 40 litrov Ia
črnila 308 kron — franko.

Predvojna kakovost.

Rudolf Cotič,
Vrhnika.

Učiteljska knjigarna in Ljubljani

priporoča naslednje knjige:

Spisi Mišjakovega Julčka. I.—VI. zv. — A. Rape: Mladini. I.—VI. zv. — E. Gangl: Zbrani spisi. I.—VI. zv. — J. Ribičič: Vsem dobrim. — J. Trost: Moja setev. — F. Palmakovi spisi. I. in II. zv. — Zvezek tu navedenih knjig stane vezan à 14 kron, elegantno vezan 16 kron. J. Bučar: Metuljar. Broširan 14 kron. — P. Flerè: Babica pripoveduje. I. in II. zv. vezan à 7 kron. — Jan Baukart: Marko Senjanio, slovenski Robinzon. Broširan 14 kron, vezan 16 kron. — Dr. Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Cena K 10'80. — Henrik Podkrajšek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Cena K 14'40.

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginjske doklade, službena doba, upokojitev, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12'—, za 150 učencev K 14'—.

Šolski list. 1. številka I, II. in III. stopnje je pošla, II. stopnja 3. številka je izšla pravkar, stane 14 kron.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.

Za Miklavža in Božič!!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča Učiteljska knjigarna v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“, in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	K 14-40
Andrej Rapé . . . . . I, II, III, V, VI. zvezek po	14-40
Mišjakov Julček . . . . . I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	14-40
Ivo Trost: Moja setev. Spis za mladino, I in II. zvezek po	14-40
Pav. Flerè: Iz mladih let. Spis za mladino, I in II. zvezek po	14-40
Babica pripoveduje. Spis za mladino po	14-40
Marko Senjanin: Slovenski Robinzon	18-—

Nadalje:

Rab. Tagore: Povestice	14-40
Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi	36-—
Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica	14-40
Bob za mladi zob (pesmice)	14-40
Dr. Ivan Lah: Dore	12-—
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	3-60

Razen tega vse šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5'—, 6'—, 8'40. 9'—, 25'—, 30'—.